

X. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1914¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Kirjaston hallituksen ovat muodostaneet vakinaiset jäsenet ylitirehtööri Richard Sievers puheenjohtajana, professori J. N. Reuter varapuheenjohtajana ja lehtori Hugo Bergroth sekä varajäsenet filosofiantohtori Albin Lönnbeck, professori Kustavi Grotenfelt ja professori Yrjö Hirn. Filosofiantohtori Albin Lönnbeck, joka 15 p:stä joulukuuta 1904 oli varajäsenenä kuulunut hallitukseen, kuoli 8 p:nä heinäkuuta, ja hänen tilalleen on 15 p:nä joulukuuta valittu varajäseneksi filosofiantohtori A. H. Bergholm.

Laitoksen henkilökuntaan nähden ovat seuraavat muutokset tapahtuneet: 30 p:nä tammikuuta nimitettiin rouva Olga Bask ylimääräiseksi amanuenssiksi Kallion haaraosastoon, 25 p:nä syyskuuta valittiin neiti Greta Ahnger vakinaiseksi amanuenssiksi pääkirjastoon ja neiti Edith Kaján ylimääräiseksi amanuenssiksi niinkään pääkirjastoon.

Kirjastonhoitaja Uno Therman suoritti viime kesänä tarkoitukseen myönnetyllä matka-avustuksella opintomatkan Saksaan.

Vuodelta 1914 ei ole kunnallisten kirjasto-olojen alalta suurempia muutoksia merkillepantavana. Muutokset rajottuvat muutamiin kirjalainausta koskeviin uudistuksiin. Syksyn alusta alkaen on haaraosastoja käyttävä yleisö voinut haaraosastojen välityksellä lainata pääkirjaston kirjoja (tietokirjallisuutta ja vieraskielistä kaunokirjallisuutta), mutta on toistaiseksi vain pienessä määrin käytänyt hyväkseen tätä etua. Lainaajille on myöskin varattu tilaisuus tilata tietokirjoja, milloin ne kysyttäessä ovat olleet lainattuina. Lasten ja nuorison osastossa on kuten aikuisten osastossakin myönnetty oikeus käyttää kahta lainakorttia, toista yksinomaan tietokirjallisuutta varten, toista myöskin kertomakirjallisuutta varten.

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1914.

Lasten ja nuorison lukusaliin on asetettu esille erikoisia aihepiirejä esittäviä kuvasarjoja ja luetteloja niitä käsittelevästä kirjallisuudesta.

Lainausliike on kasvanut sekä pääkirjastossa että haaraosastoissa. Suurin on lisäys Kallion haaraosastossa, joka uuden kirjastorakennuksensa vuoksi on saavuttanut erinomaiset kehitysmahdollisuudet.

Kysymys yhä tuntuvoimamman tilanahtauden helpottamisesta ja muista huoneiston aiheuttamista suurista haitoista pääkirjastossa on ollut harkittavana kaupungin yleisten töiden hallituksessa. Eräs mainitun hallituksen toimesta laadittu ehdotus nykyisen Rikhardinkadun varrella sijaitsevan kirjastorakennuksen laajentamiseksi jätettiin ensiksi erään komitean tarkastettavaksi, johon kuuluivat ylitirehtööri Richard Sievers, kaupungininsinööri G. Idström, kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad ja kirjastonhoitaja Uno Therman. Komitea esitti ehdotuksen hylättäväksi, koska lisärakennus ainoastaan jossain määrin parantaisi huoneistosuhteita, koska tilanahtaus eräissä osastoissa yhä edelleen pysyisi tuntuvana, koska edelleenkin puuttuisi eräitä nykyaikaiselle kirjastoliikkeelle välttämättömiä huoneita, koska valosuhteet tulisivat jäämään huonoiksi kirjastossa ja koska tarkoituksenmukaiselle kirjastonhoidon järjestelylle niin tuiki haitallinen huoneiston jakautuminen pieniin, toisistaan erotettuihin osastoihin ja huoneiden epäkäytännöllinen sijoitus vielä nykyiseltäänkin lisäytyisi. Komitean mielestä olisi pääkirjastoa varten rakennettava uusi rakennus avaralle tontille. Kirjaston hallinnon puolesta jätettiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle selonteko siitä suunnitelmasta, jota on noudatettu kunnallisen kirjastolaitoksen kehittämissä, sekä esitys niistä näkökohdista, joita olisi otettava huomioon uutta kirjastotaloa suunniteltaessa. Kaupungin yleisten töiden hallitus on oman lausuntonsa ohella jättänyt rakennuskysymystä koskevat asiakirjat rahatoimikamarille, jossa asia nykyisten olojen vuoksi on jäänyt lepäämään.

Pääkirjaston lainausosastot ovat vuonna 1914 olleet yleisölle avoimina joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona, joulupäivänä, toisena helluntaipäivänä ja sunnuntaisin suvella. Kaikkiaan oli lainauspäiviä 346 (346 v. 1913). Päivittäinen lainausaika on sekä aikuisten että lasten ja nuorison osastolla ollut arkipäivin klo 1—3 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p. Lasten ja nuorison osasto oli 15 päivään marraskuuta avoimina samoina aikoina kuin aikuisten osastokin, mutta senjälkeen arkipäivinä klo 1—3 ja 4—7 i. p. 2 p:nä helmikuuta oli kirjalainaus senaattori L. Mechelinin hautauksen johdosta keskeytetty klo 1—3 i. p.

Kallion haaraosastossa on lainausliike tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan tapahtunut samoina päivinä kuin pääkirjastossakin. Kesä-, heinä- ja elokuun ajan oli lainausosasto vuonna 1914 avoinna tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin, paitsi juhannus aattona (tiistai). Lainauspäivien lukumäärä oli 308 (298 v. 1913). Lainausaika on kuten vuonna 1913 ollut arkipäivin klo 12—2 ja 5—8 i. p. (2 p:nä helmikuuta ainoastaan 5—8 i. p.) sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Töölön ja Hermannin haaraosastoissa lainattiin kirjoja niinkään samoina päivinä kuin pääkirjastossakin tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan. Kesäkuukausina ovat osastot olleet avoinna kuten vuonna 1913 maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin, lukuunottamatta toista helluntaipäivää (maanantai) ja juhannuspäivää (keskiviikko). Lainauspäivien luku oli Töölön haaraosastossa 308 (307 v. 1913) ja Hermannin haaraosastossa 308 (306 v. 1913). Päivittäinen lainausaika on ollut arkipäivin klo 5—8 ja sunnuntaisin sekä juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Pääkirjastosta lainattiin v. 1914 koteihin 249,524 kirjaa (niistä välitettiin Kallion haaraosaston kautta 44, Töölön 30 ja Hermannin 23) (246,789 v. 1913), Kallion haaraosastosta 119,781 (109,993 v. 1913), Töölön haaraosastosta 24,436 (23,708 v. 1913) ja Hermannin haaraosastosta 14,523 (14,073 v. 1913). Yhteensä annettiin koko laitoksesta lainaksi 408,264 kirjaa (394,563 v. 1913). Kutakin lainauspäivää kohti lainattiin pääkirjastosta 721, Kallion haaraosastosta 389, Töölön haaraosastosta 79 ja Hermannin haaraosastosta 47, yhteensä 1,236 kirjaa; vastaavat luvut vuodelta 1913 ovat 713, 369, 77, 46, 1,205. — Pääkirjastosta lainattiin aikuisille 51,062 nid. tietokirjallisuutta ja 99,302 nid. kertomuksia, yhteensä 150,364 nid. (60.26 % lainausliikkeestä, v. 1913 60.22 %), lapsille ja nuorisolle 27,258 nid. tietokirjallisuutta ja 71,902 nid. kertomuksia, yhteensä 99,160 nid. (39.74 % lainausliikkeestä, v. 1913 39.78 %); Kallion haaraosastosta aikuisille 18,199 nid. tietokirjallisuutta ja 29,806 nid. kertomuksia, yhteensä 48,005 nid. (40.08 % lainausliikkeestä, v. 1913 37.04 %) sekä lapsille ja nuorisolle 16,833 nid. tietokirjallisuutta ja 54,943 nid. kertomuksia, yhteensä 71,776 nid. (59.92 % lainausliikkeestä, v. 1913 62.96 %); Töölön haaraosastosta aikuisille 2,226 nid. tietokirjallisuutta ja 7,788 nid. kertomuksia, yhteensä 10,014 nid. (40.98 % lainausliikkeestä, v. 1913 41.4 %) sekä lapsille ja nuorisolle 2,760 nid. tietokirjallisuutta ja 11,662 nid. kertomuksia, yhteensä 14,422 nid. (59.02 % lainausliikkeestä, v. 1913 58.6 %); Hermannin haaraosasta aikuisille 1,254 nid. tietokirjallisuutta ja 2,352 nid. kertomuksia, yhteensä 3,606 nid. (24.83 % lainausliikkeestä, v. 1913 26.62 %) sekä lapsille ja nuorisolle 2,118 nid. tietokirjallisuutta ja 8,799 nid. kerto-

muksia, yhteensä 10,917 nid. (75.17 % lainausliikkeestä, v. 1913 73.38 %); pääkirjastossa ja haaraosastoissa yhteensä aikuisille 72,741 nid. tietokirjallisuutta ja 139,248 nid. kertomuksia, yhteensä 211,989 nid. (51.92 % lainausliikkeestä, v. 1913 51.43 %) sekä lapsille ja nuorisolle 48,969 nid. tietokirjallisuutta ja 147,306 nid. kertomuksia, yhteensä 196,275 nid. (48.08 % lainausliikkeestä, v. 1913 48.57 %). — Suomalaisia kirjoja lainattiin pääkirjastosta 127,721 (51.18 %, v. 1913 50.24 %), ruotsalaisia, tanskalaisia ja norjalaisia 119,590 (47.93 %, v. 1913 49.08 %), saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 2,213 (0.89 %, v. 1913 0.68 %); Kallion haaraosastosta suomalaisia kirjoja 94,579 (78.96 %, v. 1913 78.56 %), ruotsalaisia 25,202 (21.04 %, v. 1913 21.44 %); Töölön haaraosastosta suomalaisia 15,648 (64.04 %, v. 1913 65.95 %), ruotsalaisia 8,788 (35.96 %, v. 1913 34.05 %); Hermannin haaraosastosta suomalaisia 7,701 (53.03 %, v. 1913 54.93 %), ruotsalaisia 6,822 (46.97 %, v. 1913 45.07 %); yhteensä suomalaisia 245,649 (60.17 %, v. 1913 59.24 %), ruotsalaisia, tanskalaisia ja norjalaisia 160,402 (39.29 %, v. 1913 40.33 %), saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 2,213 (0.54 %, v. 1913 0.43 %). — Seuraavat prosenttiluvut osottavat lainamäärän kirjavaraston eri osastoilla pääkirjastossa ja haaraosastoissa:

	1914.	1913.
I. Uskontoa	0.60	0.51
II. Historiaa ja elämäkertoja	7.57	7.46
III. Maantietoa ja matkakuvauksia	5.19	5.17
IV. Romaaneja, kertomuksia, satuja	70.19	70.74
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuus-, tiede- ja taidehistoriaa	6.92	6.91
VI. Terveys- ja lääkintöoppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	3.84	3.70
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	1.29	1.21
VIII. Kieliä	1.17	1.07
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja sekalaisia aineita	3.23	3.23

Kirjastosta vuonna 1914 lainatuista kirjoista on 74 vielä takaisin tuomatta. Näistä on 64 lainattu pääkirjastosta, 8 Kallion haaraosastosta ja 2 Töölön haaraosastosta.

Tammikuun 1 p:stä 1912, jolloin alettiin uusi lainaajien merkintä, on 27,680 henkilöä kirjottautunut lainaajaksi kirjastoon. Näistä on vuonna 1914 kirjottautunut 7,171. Lainajien luku on vuonna 1914 ollut kaikkiaan 16,680.

Seuraava taulukko osottaa niiden henkilöiden luvun,

	Suomalaisia lainaajia.									Ruotsa-			
	Miehiä.			Naisia.			Lapsia.			Yhteensä.	Miehiä.		
	Raunmillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Raunmillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		Raunmillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.
Pääkirjasto	995	1,054	2,049	792	983	1,775	1,173	515	1,688	5,512	984	1,256	2,240
Kallion haaraosasto ..	606	231	837	349	272	621	832	643	1,475	2,933	125	67	192
Töölön „ ..	125	15	140	88	20	108	222	106	328	576	78	26	104
Hermannin „ ..	56	9	65	41	20	61	75	68	143	269	18	12	30
Yhteensä	1,782	1,309	3,091	1,270	1,295	2,565	2,302	1,332	3,634	9,290	1,205	1,361	2,566

Muutokset, joiden alaisena kirjavarasto on ollut

Kirjallisuusosastot.	Tammik. 1 p. 1914.			Poistettu vuonna 1914.		
	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.
I	1,301	872	2,173	17	4	21
II	1,737	2,942	4,679	18	12	30
III	1,079	1,716	2,795	25	8	33
IV	12,275	18,642	30,917	535	544	1,079
V	3,535	3,263	6,798	30	14	44
VI	1,337	1,608	2,945	8	6	14
VII	1,406	1,245	2,651	4	9	13
VIII	309	389	698	2	3	5
IX	1,496	1,810	3,306	2	6	8
X 1)	2,662	3,936	6,598	44	40	84
Yhteensä	27,137	36,423	63,560	685	646	1,331

1) X:n osastoon on viety hakemistoteokset, sidotut sanomalehti- ja aikakausleissa. Muihin osastoihin kuuluvien kirjojen laatu ilmenee siv. 313 olevasta kirjallistai ranskankielistä.

jotka vuoden varrella ovat ottaneet kotilainoja:

laisia lainaajia.						Yhteensä.										
Naisia.			Lapsia.			Yhteensä.	Miehiä.			Naisia.			Lapsia.			Yhteensä.
Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
479	1,738	2,217	991	540	1,531	5,988	1,979	2,310	4,289	1,271	2,721	3,992	2,164	1,055	3,219	11,500
75	89	164	272	214	486	842	731	298	1,029	424	361	785	1,104	857	1,961	3,775
28	43	71	122	42	164	339	203	41	244	116	63	179	344	148	492	915
12	16	28	70	93	163	221	74	21	95	53	36	89	145	161	306	490
594	1,886	2,480	1,455	889	2,344	7,390	2,987	2,670	5,657	1,864	3,181	5,045	3,757	2,221	5,978	16,680

vuonna 1914, käyvät ilmi allaolevasta taulusta:

Tullut lisäksi vuonna 1914.			Lisäys vuonna 1914.			Jouluk. 31 p. 1914.		
Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.
70	47	117	53	43	96	1,354	915	2,269
257	238	495	239	226	465	1,976	3,168	5,144
159	122	281	134	114	248	1,213	1,830	3,043
1,875	1,511	3,386	1,340	967	2,307	13,615	19,609	33,224
358	268	626	328	254	582	3,863	3,517	7,380
191	161	352	183	155	338	1,520	1,763	3,283
173	119	292	169	110	279	1,575	1,355	2,930
39	50	89	37	47	84	346	436	782
132	154	286	130	148	278	1,626	1,958	3,584
467	491	958	423	451	874	3,085	4,387	7,472
3,721	²⁾ 3,161	6,882	3,036	2,515	5,551	30,173	38,938	69,111

kirjavuosikerrat, loisto- ja kuvateokset y. m., jotka ovat yleisön käytettävänä lukusa-
suusryhmittelystä. — ²⁾ Vuonna 1914 tulleista kirjoista oli 102 saksan-, englannin-

Kirjastolla oli tuloja:

K u u k a u s i.	Pääkirjastossa.		Kallion haaraosastossa.		Töölön haaraosastossa.		Hermannin haaraosastossa.		Yhteensä.	
	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Tammikuu	207	—	46	20	2	85	6	40	262	45
Helmikuu	178	70	55	05	5	30	4	05	243	10
Maaliskuu	202	55	60	65	4	10	3	75	271	05
Huhtikuu	179	65	50	15	12	50	4	10	246	40
Toukokuu	246	15	43	55	7	40	5	60	302	70
Kesäkuu	168	70	50	60	5	45	3	65	228	40
Heinäkuu	183	45	39	—	4	50	9	40	236	35
Elokuu	159	70	46	55	9	05	2	90	218	20
Syyskuu	159	95	44	60	10	35	3	45	218	35
Lokakuu	199	65	43	65	4	80	2	85	250	95
Marraskuu	212	20	48	50	3	30	3	80	267	80
Joulukuu	234	60	60	45	8	45	3	80	307	30
Yhteensä	2,332	30	588	95	78	05	53	75	3,053	05

Nämä summat jakaantuivat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto.			Kallion haaraosasto.			Töölön haaraosasto.			Hermannin haaraosasto.			Yhteensä.		
	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.
Sakkoja	8,429	1,839	70	1,835	371	50	185	54	75	92	24	40	10,541	2,290	35
Suomalaisia luettelota toja à 5 p:iä..	21	1	05	—	—	—	5	—	25	47	2	35	73	3	65
Suomalaisia luettelota toja à 10 p:iä..	—	—	—	18	1	80	23	2	30	—	—	—	41	4	10
Suomalaisia luettelota toja à 15 p:iä..	248	37	20	78	11	70	—	—	—	5	—	75	331	49	65
Suomalaisia luettelota toja à 20 p:iä..	27	5	40	9	1	80	—	—	—	—	—	—	36	7	20
Suomalaisia luettelota toja à 25 p:iä..	—	—	—	326	81	50	—	—	—	—	—	—	326	81	50
Suomalaisia luettelota toja à 60 p:iä..	68	40	80	12	7	20	—	—	—	—	—	—	80	48	—
Ruotsalaisia luettelota toja à 5 p:iä..	27	1	35	—	—	—	2	—	10	55	2	75	84	4	20
Ruotsalaisia luettelota toja à 10 p:iä..	44	4	40	35	3	50	18	1	80	—	—	—	97	9	70
Ruotsalaisia luettelota toja à 15 p:iä..	55	8	25	37	5	55	—	—	—	—	—	—	92	13	80
Ruotsalaisia luettelota toja à 30 p:iä..	38	11	40	9	2	70	—	—	—	—	—	—	47	14	10
Ruotsalaisia luettelota toja à 60 p:iä..	42	25	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	25	20
Ruotsalaisia luettelota toja à 1 mk. . .	158	158	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	163	163	—
Luetteloja vieraskielisestä kirjallisuudesta à 10 p.	15	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	1	50
Sekalaista	198	05	—	96	70	—	18	85	—	23	50	—	337	10	—
Yhteensä	2,332	30	—	588	95	—	78	05	—	53	75	—	3,053	05	—

Vuonna 1913 kertyi pääkirjastossa tuloja Smk. 2,124: 45, Kallion haaraosastossa Smk. 429: 80, Töölön haaraosastossa Smk. 80: 45, Hermannin haaraosastossa Smk. 53: 65 eli yhteensä Smk. 2,688: 35.

Pääkirjaston lukusalit ovat vuonna 1914 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä, lasten ja nuorison lukusali kesäkuukausina kuitenkin ainoastaan samoina päivinä kuin lainausosastokin eli arkipäivinä. Viimemainittu lukusali oli sitä paitsi maalaustöiden vuoksi sullettuna 16—31 p:nä elokuuta. Opintosali ja lukusali helppotajuista kirjallisuutta varten ovat olleet avoinna klo 5—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina klo 4—8 i. p.), lasten ja nuorison lukusali tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan klo 12—5 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 1—4 i. p.) ja kesäkuukausina klo 1—3 ja 5—8 i. p. sekä sanomalehtihuoneet koko vuoden klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina klo 8:aan i. p.). Helmikuu 2 p:nä, senaattori L. Mechelinin hautauspäivänä, olivat sanomalehtihuoneet sekä lasten ja nuorison lukusali sulettuina klo 1—5 i. p. Opintosalissa on ollut esillä 37 suomalaista, 32 ruotsalaista, 1 ranskalainen, 1 englantilainen ja 4 saksalaista aikakauskirjaa, 5 suomalaisella ja ruotsalaisella, 5 ruotsalaisella, norjalaisella ja tanskalaisella, 1 norjalaisella, tanskalaisella, ruotsalaisella, saksalaisella ja englantilaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin); lukusalissa helppotajuista kirjallisuutta varten on ollut esillä 35 suomalaista aikakauskirjaa 54 kappaleena, 35 ruotsalaista 47 kappaleena, 2 aikakauskirjaa suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä, 1 tanskalainen, 1 ranskalainen, 1 englantilainen ja 2 saksalaista kuvalehteä (1 kpl. kutakin); lasten ja nuorison lukusalissa 13 suomalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 31 kappaleena ja 14 ruotsalaista 21 kappaleena; sanomalehtihuoneissa 34 suomalaista sanomalehteä 43 kappaleena ja 28 ruotsalaista 37 kappaleena. — Käyntien luku on lukusaleissa v. 1914 ollut 340,154, joista opintosalin osalle tuli 16,287, helppotajuisten kirjallisuuden lukusalin osalle 46,135, lasten ja nuorison lukusalin 16,571 ja sanomalehtihuoneiden 261,161. Vuonna 1913 oli käyntien luku lukusaleissa 348,234.

Kallion haaraosaston sanomalehtisali on, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä, ollut avoinna joka päivä klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 8:aan i. p.). Aikuisten lukusali on ollut avoinna klo 5—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 5—8 i. p.) samoina päivinä kuin lainausosastokin. Lasten lukusali on ollut avoinna samoina päivinä ja samaan aikaan kuin lainausosastokin (kts. siv.

312). Lukusaleissa on ollut esillä 21 suomalaista sanomalehteä 27 kappaleena ja 17 ruotsalaista 21 kappaleena sekä 43 suomalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 65 kappaleena ja 32 ruotsalaista 43 kappaleena. Käyntien lukumäärä oli sanomalehtisalissa 82,815, aikuisten lukusalissa 14,283 ja lasten lukusalissa 52,763 eli yhteensä 149,861 (149,120 v. 1913).

Töölön ja Hermannin haaraosastojen lukusalit ovat olleet yleisön käytettävänä joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Sanomalehtihuone Töölön haaraosastossa on ollut avoinna klo 10—2 ja 4—9 i. p., sanomalehtihuone Hermannin haaraosastossa samoina aikoina paitsi sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattona, jolloin se on sulettu jo klo 8 i. p., sekä 21 p:nä tammikuuta, 27 p:nä toukokuuta ja 25 p:nä syyskuuta, jolloin kaupungin rahatoimikonttori on käyttänyt huoneistoa klo 10—2 päivällä kruunun- ja kunnanverojen ylöskantoon. Töölön haaraosaston aikakauskirjasali on tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan ollut avoinna klo 4—8 i. p. ja kesäkuukausina maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin samaan aikaan päivästä, Hermannin haaraosaston aikakauskirjasali klo 5—8 i. p. kaikkina arkipäivinä ja klo 4—8 i. p. sunnuntai- ja juhlapäivinä. Lasten lukusali Töölön haaraosastossa on ollut avoinna klo 4—8 i. p., kesäkuukausina kuitenkin ainoastaan maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin. Töölön haaraosastossa on ollut esillä 9 suomalaista sanomalehteä 11 kappaleena ja 9 ruotsalaista 10 kappaleena, 14 suomalaista ja 15 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä (1 kpl. kutakin), Hermannin haaraosastossa 8 suomalaista sanomalehteä 11 kappaleena ja 6 ruotsalaista 7 kappaleena sekä 13 suomalaista ja 12 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä (1 kpl. kutakin.)

Lukusalihuoneusto Tehtaankadun 36:ssa on ollut avoinna joka päivä paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä, sanomalehtihuoneet klo 9—12 ja 3—9 i. p., aikakauskirjahuone klo 6—8 i. p. Esillä on ollut 8 suomalaista sanomalehteä 14 kappaleena ja 9 ruotsalaista 12 kappaleena sekä 16 suomalaista ja 13 ruotsalaista aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin).

Kirjalahjoja ovat kirjastolle antaneet teollisuushallitus, maanviljelyshallitus, postisäästöpankin hallitus, eduskunnan kirjasto, Helsingin kaupunginvaltuuston kanslia, Helsingin kaupungin tilastokonttori, ruotsalainen kirjallisuudenseura, Hufvudstadsbladetin ja Vartiotorin toimitukset, yleisen veljeysliiton kustannustoimisto, rouva Eeva Peltonen, pastorinrouva A. Kajanus, neiti L. Gripenberg, maisteri Edv. Grönroos, lehtorinrouva Aline Reuter, rouva Anna Catani, tohtorinna Marie Beaurain, neiti Anni Collan, tohtorinna

M. Krohn ja herra L. Koivukangas. Sitä paitsi ovat Aarhus'in valtionkirjasto, Deichman'in kirjasto Kristianiassa ja Tukholman työväenkirjasto lähettäneet julkaisunsa kirjastolle.

Painosta on julkaistu 364 sivua laaja luettelo ruotsalaisesta ja vieraskielisestä kirjallisuudesta, joka on hankittu kirjastoon vuosina 1906—13, luettelo suomalaisista kirjoista, jotka vuosina 1910—13 on hankittu Kallion haaraosastoon, lisäluettelot vuonna 1913 kirjastoon hankituista suomalaisista kirjoista sekä lasten ja nuorison kirjallisuudesta ynnä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1913.
